

Heemkundekring Sankt-Tolbert Vaals

Nieuwsbrief Nummer 9 – Juni 2010

Eerste vergadering in de 'Boed'

De eerste vergadering in de 'Boed', het verenigingsgebouw van Sankt Tolbert, vond plaats op maandag 31 mei 2010. De foto is gemaakt op de bovenverdieping. In deze vergadering ging het om subsidieaanvragen voor het interieur en de benodigde apparatuur. Kunst- en cultuurmanager Linda Frints geeft een advies, waarna de subsidie-aanvragen zullen plaatsvinden. De heemkundekring blijft daarnaast ook ijverig zoeken naar sponsors.

P.S.: De stoelenactie voor het interieur van ons nieuw verenigingsgebouw heeft tot nu toe 46 stoelen opgeleverd! Dank aan de sponsors.

Burgemeester Rhoenstraat

Ruim een halve eeuw na zijn dood is eindelijk in Vaals een straat vernoemd naar oud-burgemeester Hubert Rhoen. Op vrijdag 25 juni werd het bord onthuld in de nieuwbouwwijk von Clermontpark

(nabij de vroegere gemeentebedrijven). Dit gebeurde door burgemeester Reg van Loo in het bijzijn van nazaten van Hubert Rhoen; op de foto twee kleindochters. Na de onthulling was er een bijeenkomst in de raadzaal van het gemeentehuis, waar voorzitter Peter Sparla van Heemkundekring Sankt Tolbert een mooie presentatie gaf over leven en werk van Hubert Rhoen. Zie ook Nieuwsbrief 8 en op de website www.sankttolbert.nl onder Publicaties → In de pers.

Herdenking

Op 27 juni 1932 stegen vanaf vliegveld 'De Kooy' op Texel de luitenant ter zee 1^e klasse C.A. Weemhof met sergeant-vliegtuigmaker-vlieger W.J. Nijhof op voor het maken van een oefenvlucht. Ze werden vergezeld door nog twee vliegtuigen. Boven het Vaalserbos is het vliegtuig in moeilijkheden geraakt. De omstanders dachten dat het zou gaan landen op de weide, welke als vliegveldje dienst deed. Het vliegtuig is om nog onverklaarbare redenen echter neergestort. Ter nagedachtenis aan de omgekomen vliegers is ter plekke een monument opgericht. Dit op initiatief van de heer Stubach eigenaar van de eerste uitzichttoren met restaurant tegenover het gedenkteken. Leden van de Heemkundekring Sankt Tolbert

houden hier jaarlijks op 27 juni een korte herdenking en leggen er een bloemstuk, geschonken door de fam. Counotte.

Niet alleen von Clermont

De familie von Clermont was van plm. 1750-1850 de succesvolste ondernemersdynastie in Vaals. De familie von Clermont komt in Vaals voor tot 1862. De familie Tyrell heeft de fabrieken van von Clermont na diens faillissement overgenomen. De Tyrellsestraat in Vaals is vernoemd naar de gelijknamige familie die in Vaals ongeveer 100 jaar heeft geleefd. Op de begraafplaats aan de Seffenterstraat staat een mausoleum. In de kelder zijn een aantal familieleden begraven. In een artikel in verleden&heden nr. 12 (verschijnt oktober 2010) wordt iets meer over deze familie onthuld.

De onderste Maastrichterlaan

In de discussies over Maastrichterlaan wordt het onderste gedeelte (Bosstraat-rotonde) wel eens vergeten, daar is het minder druk en zijn weinig winkels/horecagelegenheden. Hier bevinden zich echter enkele markante monumentale gebouwen en villa's, o.a. een gebouw uit 1940, waarin meer dan dertig jaar een huishoudschool was gehuisvest was. De huishoudschool heeft sinds 1939 in Vaals een belangrijke functie gehad in de opleiding van

meisjes uit Vaals en omgeving. Tot 1972 heeft de school in Vaals bestaan.

Toen is ze vanwege de te geringe belangstelling naar Gulpen verhuisd en later in een ander verband als LHNO (VMBO) voortgezet.

In elk geval is dit opvallend gebouw voor Vaals behouden gebleven.

In een artikel in verleden&heden nr. 12 wordt uitvoerig over de huishoudschool bericht.

De Broonk (processie) in Vaals

Elk jaar weer trekt in de weken na Pinksteren de Sacramentsprocessie door alle dorpen in de gemeente Vaals. Waar komt 'Broonk' vandaan? Aangenomen wordt dat broonk(en) is afgeleid van proonk(en). Onder proonken wordt verstaan schitteren, stralen, maar ook: zich opvallend uitgedost in het openbaar vertonen. Beide elementen zijn zeer zeker van toepassing op de Sacramentsprocessie. Op de eerste plaats de processie zelf. De plechtige ommegang waarbij de pastoor in een van zijn mooiste gewaden, geflankeerd door andere heren, bedienaren van de kerk en geloofsgenoten het Heilig Sacrament aan het volk toont. Een waarlijk pronken met Christus. Op de tweede plaats de omgeving waarin de processie wordt gehouden. Kerk, dorp en in het bijzonder de processieroute worden uitbundig versierd. De processie trekt door versierde straten, over bloementapijten, langs

Op de foto: Rustaltaar bij de Morettiflat tijdens de BROONK van 13 juni 2010.

huissaltaartjes, onder erebogen, en stopt even bij speciaal daarvoor opgerichte en prachtig ingerichte heilighuisjes, rustaltaartjes voor één dag. Hier pronkt de gemeenschap. Proonk is aldus synoniem geworden voor Sacramentsprocessie en verbasterd tot broonk.

Clair-mont

Vanaf oktober 2010 moet Vaals de eer van het hoogste punt 'afstaan' aan Saba, het kleinste bewoonde eiland van de Nederlandse Antillen, dat dan een gemeente van Nederland zal zijn. De vulkaan Mount Scenery is met 877 meter liefst 554 meter hoger dan de Vaalserberg. Maar de ondernemers op het

Drielandpunt (en de Vaalsenaren) hoeven niet te wanhopen. In het boek van J. Liese 'Das klassische Aachen' (1936) lezen we dat een van de von Clermonts (Conrad) in zijn familiewapen een berg, beschenen door de stralen van de opkomende zon heeft laten aanbrengen. Het is een verwijzing naar de Vaalserberg (?) en de familienaam von Clermont (Clair-mont). Een mooier affiche voor de Vaalserberg met een familiewapen van een von Clermont is bijna niet denkbaar.

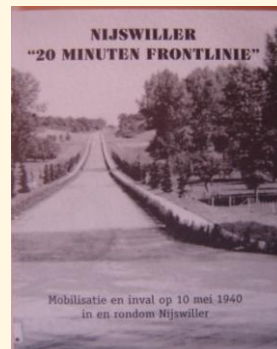
Een beetje meer bij de tijd dan 'Clair Mont' is misschien 'Clear Mount Vallis'.

Nieuwe boeken

1. Het boekje "Nijswiller, 20 minuten frontlinie. De mobilisatie en Duitse inval van 10 mei 1940 in en om Nijswiller" handelt over de mobilisatie vanaf augustus 1939 t/m de Duitse inval van 10 mei 1940 en de terugkeer van onze krijgsgevangenen. In het 163 pagina's tellend gebonden boekje zijn nog nooit eerder gepubliceerde documenten van het Nederlandse leger, de Duitse 4e Pantserdivisie en vele foto's uit privé-collecties opgenomen. Extra aandacht wordt geschonken aan de kazematten van Nijswiller en Mamelis, de gesneuvelden in Nijswiller, de gemobiliseerden uit Nijswiller, de 269e Divisie. Het boek is voor € 10,- verkrijgbaar bij buurtwinkel Weijenberg, Kerkstraat 4, Nijswiller en bij Adry Weijenberg, Rijksweg 76, Nijswiller. Tel. 043-4511638. Men kan het ook per post ontvangen, dan zijn de kosten € 13,00. Het bedrag kan worden overgemaakt naar rek.no. 1033 64 439 t.n.v. Heemkundevereniging Nijswiller o.v.v. uw adres en 'boekje 2^e WO'.

2. Jaarboek Stichting Heemkunde Wahlwiller (€ 12,00) verkrijgbaar in Kloosterboekwinkel De Wegwijzer Wittem.

3. Jaarboek Stichting Historische en Heemkundige Studies in en rond het Geuldal (€ 25,00) verkrijgbaar bij henk.roelofs@home.nl > telefoon 043-6042445.

Specials van 'Verleden&Heden'

De redactie geeft in de toekomst naast het jaarboek ook speciale themanummers uit. Binnenkort verschijnen: '50 jaar Völser Sjlajere' en 'R.K. Werknemersvereniging / Arbeiterverein Sankt Paulus'. Deze kosten € 7 per stuk (+porto-

kosten) en zijn verkrijgbaar bij Wino Winkens w.h.winkens@home.nl
In september / oktober verschijnt de eerste uitgave.

Uitleen

Heeft u een reünie, een familie-, wijk- of verenigingsfeest? Dit kunt u nu opfleuren met oude foto's (reproducties) van Vaals, die de Heemkundekring Sankt Tolbert u graag ter beschikking (uitleen) wil stellen. Dit zijn 50 grote foto's op karton, die ook aan de wand kunnen

worden bevestigd. Deze zorgen voor voldoende gesprekstof / hilariteit tijdens uw bijeenkomst. Kosten voor de uitleen zijn € 30,00. U kunt zich hiertoe in verbinding stellen met het secretariaat van de vereniging sankttolbert@gmail.com.

Spreek van de maand

Wie (heemkunde)kennis deelt met anderen, vermenigvuldigt de vreugde. (*Vrij naar Pythagoras*)

Agenda

In juli is er geen maandelijkse bijeenkomst.

27 augustus 2010: Maandelijks bijeenkomst van Heemkundekring Sankt Tolbert. In café-restaurant Suisse Vaals – 20.00 uur.

Speciale verjaardagen (70+) van Sankt Tolbert - leden

Henny Crott (02-07-1937)

Joep Mertens (12-07-1929)

Beiden van harte proficiat!

Nieuwe leden

Als nieuw lid van de Heemkundekring Sankt Tolbert werd ingeschreven: Nico Pakbiers.

Reageren

Wilt u meer weten over de Heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com. De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.